

DÉLMAGYARORSZÁG

SZEGED VÁROS ÉS A SZEGEDI JÁRÁS DOLGOZÓINAK LAPJA

XII. évfolyam, 213. szám

Ara: 50 fillér

Vasárnap, 1956. szeptember 9.

Körültekintőbb energia-gazdálkodást!

Második ötéves tervünkben jelentős feladat alapanyagtermelésünk fokozása. Ebben a témakörben döntő szerepet játszanak a szénnek, mint energia-hordozónak ma még kiaknázatlan megtakarítási lehetőségei. Különböző cikkek és tudományos előadások állandóan felszínre tartják és javasolják a lehetőségek kihasználását, mert ezek megvalósítása energia-takarékosságot eredményezne. Köztudomású, hogy energia alapanyagokban szegény ország vagyunk. Atomerőmű hazai létesítése a közeljövőben nálunk is kezdetét veszi, mégis — figyelembe véve iparunk, mezőgazdaságunk és általános kulturális fejlődésünk mind rohamosabb emelkedését — nagy gondot kell fordítanunk a szén takarékos felhasználására.

Ezért a jelenleginél nagyobb mértékben kellene támogatni minden olyan megvalósítható kezdeményezést és javaslatot, ami energiamegtakarítást eredményezne. Sajnos, a tervszerű energiagazdálkodásra felkészült szerveink még mindig nem fordítanak elég gondot.

Miről is van szó? Az energiagazdálkodás nálunk a népgazdaság egyik legfontosabb kérdése. A termelés, az elosztás és felhasználás tervszerűségének szigorú törvényként kellene érvényesülnie. A kapitalista rendszerben a tőkés csak saját üzemének viseli gondját — a szocialista rendszerben az egész népgazdaságban ki kell fejleszteni az üzemek és a vállalatok kooperációs energiagazdálkodását. Köztudomású, hogy kapitalista örökségünkben számos üzemünkben még a korszerűtlen, elavult berendezésekkel dolgozunk. Ezek részbeni felújítása, korszerűsítése jelentős költségekbe kerülne. Többek között még manapság is igen sok a régi, korszerűtlen, rossz hatásfokú üzemelő kazán. Népgazdaságunk szempontjából nem közömbös kérdés az, hogy e korszerűtlen berendezések üzemeltetését meg lehetne-e szüntetni és lehetne-e pótolni más módon, gazdaságosabb megoldással.

Olyan helyeken, ahol egy bizonyos körzetben különböző tanácsai, vagy miniszteri vállalatok működnek, az energiagazdálkodást egy központi szervnek kellene ellenőriznie, illetve irányítani. Van is egy erre hivatott szervünk, az Energiagazdálkodási Főosztály. Ténykedése azonban nem terjed ki eléggé minden területre. Néhány példa rávilágít energiagazdálkodásunk fogyatékosaira: a Szegedi Erőmű telepéhez közel eső üzemek gőz- és melegvízellátásával nem foglalkoznak központilag érdemlegesen. Feltehető, hogy ebben közrejátszik az a tény, hogy a szóbanforgó üzemek különböző iparágakhoz tartoznak. Így nincs, aki problémájukkal közösen foglalkozna. Ezért fordulhatott elő, hogy a szomszédos Ecsetgyárban százezer forinton felül beruházással korszerűsítik gőzüzemüket. Hasonló eset figyelhető meg a Ruhagyárnál, a Konzervgyárnál és egyéb szegedi üzemeknél is. Ezek ellenére sem szegedi különlegesség azonban ez a probléma. Orosházán, Kecskeméten, Békéscsabán — és ezeken kívül valószínűleg az ország más városáiban is új lehetőségek kínálkoznak a hőenergia gazdaságosabb felhasználására, azonban ezekkel a kérdésekkel megnyugtató módon senki sem foglalkozik. Önként adódik a kérdés: miért nem lehet egy gazdaságosabb termelő gőzüzemből ellátni a széttagolt, kisebb-kisebb kazántelepekkel rendelkező üzemeket? Csökktenének a személyzeti kiadások, az üzemeltetési költségek és munkaerő szabadulna fel, de mivel nincs közös gazdálkodás az egyes vállalatok energia-gondjainak, ez a lehetőség kiaknázatlan maradt mindeddig.

Még egy energiafelhasználási feltárásával és hasznosításával kívánok foglalkozni — ez pedig a szervestrágyából fejleszthető biogáz. Külföldön még energiában gazdagabb országokban is, mint például Németország és Franciaország, kidolgozott eljárás van életben az állatok trágyájából nyerhető biogáz termelésre. Nekünk is tanulmányozni és hasznosítani kellene a külföldi eredményeket. Mezőgazdaságunk szocialista szektora igen kedvező lehetőséget nyújt ennek az eljárásnak a bevezetésére. Állami gazdaságainkban és termelőszövetkezeteinkben, ahol erre lehetőség van, aránylag csekély beruházással jelentős mennyiségű biogázzal tehetőnek szert. S így kitűnő tüzelő és motorhajtó anyagokat helyettesíthetünk.

A fenti feladatok megoldásában a szegedi tudományos egyesületekben működő munkabizottságok már tettek kezdeményező lépéseket és minden segítséget megadnak azoknak, akik energiagazdálkodásunk cél-szerűbbé tételén munkálkodnak, de az illetékes szervek részéről is nagyobb támogatásra, alaposabb megfontolásra lenne szükség.

Kutasi Mihály, a DÁV mérnök

Miniszttertanácsi rendelet a volt déli határsáv létesítésével érintett egyes személyek vagyoni jogi igényeinek érvényesítéséről

A Magyar Népköztársaság Miniszttertanácsa rendeletet adott ki a volt déli határsáv létesítésével érintett egyes személyek vagyoni jogi igényeinek érvényesítéséről.

A volt déli határsáv létesítése miatt lakóhelyükről eltávozni kényszerült személyek korábbi lakóhelyükre korlátozás nélkül visszatérhetnek.

Ez a rendelkezés nem vonatkozik azokra a személyekre, akiket a bíróság büntett miatt lakóhelyükről kiutasított (kitiltott).

A visszatért személyeket — szociális körülményeik, továbbá jelenlegi vagyoni és kereseti viszonyaik figyelembevételével — családonként ötezer forintig terjedhető segélyben lehet részesíteni. A segély összegét a visszatért személy lakóhelye szerint illetékes járási (városi) tanács végrehajtó bizottsága állapítja meg és utalja ki.

A visszatért személy részére a termelés megindításához szükséges feltételek biztosítása illetőleg házának rendbehozása céljából — amennyiben a lakóhelye szerint illetékes járási (városi) tanács végrehajtó bizottsága javasolja — az Országos Takarékpénztár megyei fiókja családonként tízezer forintig terjedhető kölcsönt nyújt.

A volt déli határsáv létesítése miatt annak idején lakóhelyükről eltávozni kényszerült személyek vagyoni jogi igényeiket — kártérítés iránti

igény kizárásával — a következők szerint érvényesíthetik:

Ha az állami tulajdonba vétel nem felelt meg az egyes házigatlanok állami tulajdonba vételéről szóló 1952. évi 4. számú törvényerejű rendelet feltételeinek, az eltávozni kényszerült személy állami tulajdonba vett házigatlan helyett csereingatlanként igényt tarthat hasonló értékű más házigatlanra.

Ha azonban a ház a mostani rendelet hatálybalépésekor is még állami tulajdonban van, és abban magánszemély lakik, a házat tulajdonába vissza kell adni.

Ha a volt tulajdonos részére a régi lakóhelyén az állami házalapnak megfelelő csereingatlana nincs, a járás lehetőleg közeli más községben kell részére házigatlant tulajdonukba adni.

A házigatlan tulajdonának visszaadása (csereingatlan adása) a házban levő lakásra létesített bérleti jogviszonyt nem érinti.

A kérelem felől, úgyszintén a csereingatlan adása kérdésében az állami tulajdonba vett házigatlan fekvése szerint illetékes járási (városi) tanács végrehajtó bizottsága dönt.

Az eltávozni kényszerült személy tulajdonában, illetőleg használatában állott földet — a rendeletben fog-

Mai számunkból:

Néhány szó »az Izzága szülők ügyé«-hez (4. oldal)

Az emberi ügyintézés érdekében (5. oldal)

lalt kivételekkel — részére vissza kell adni.

Ha a föld állami gazdaság, vagy termelőszövetkezet használatában van, illetőleg a földet állami gazdaság vagy termelőszövetkezet területéhez csatolták, vagy a föld ilyen területhez csatlakozik és a földre az állami gazdaság, vagy termelőszövetkezet igényt tart, a korábbi tulajdonosnak (korábbi használatnak) csereföldet kell tulajdonába adni.

Ha a földet időközben haszonbérlet útján hasznosították, a tulajdonos (korábbi használat) a haszonbérlet tartamára csereföld használatba adását kérheti.

A föld visszaadása, illetőleg csereingatlan adása kérdésében a föld fekvése szerint illetékes járási (városi) tanács végrehajtó bizottsága dönt.

A korábbi tulajdonos és a korábbi használat között a föld használata, illetőleg tulajdonjoga tekintetében felmerült vita eldöntése a járásbíró hatáskörébe tartozik.

Ha az eltávozni kényszerült személy korábbi lakóhelyére nem kíván visszatérni, kérheti, hogy földje, illetőleg háza helyett jelenlegi lakóhelyén — amennyiben ez ott nem lehetséges, a járás területén — adjanak tulajdonába csereföldet, illetőleg csereingatlant.

A kérelem felől az eltávozni kényszerült személy je-

lenlegi lakóhelye szerint illetékes járási (városi, fővárosi kerületi) tanács végrehajtó bizottsága a kérelmező volt lakóhely járási (városi) tanács végrehajtó bizottságának meghallgatásával dönt.

Ha az eltávozni kényszerült személy használt, vagy földjét nem használhatta, illetőleg azok jövedelme hozzá nem folyt be, az erre az időre esedékes adót törölni kell.

Törölni kell az eltávozni kényszerült személy beadási kötelezettségét is.

Az eltávozás e ötti időről esedékes adót, illetőleg beadási hátralékot az összes körülmények figyelembe vételével törölni lehet.

Az adótörlesztés kérdésében a ház, illetőleg a föld fekvése szerint illetékes járási (városi) tanács végrehajtó bizottsága, a beadási kötelezettség törlése felől pedig a föld fekvése szerint illetékes járási (városi) begyűjtési szerv határoz.

A járási (városi) tanács végrehajtó bizottságának, illetőleg a járási (városi) begyűjtési szervnek a rendelkezés alatt álló tárgyakban hozott határozata ellen fellebbezésnek, vagy bírósági eljárás igénybevételének nincs helye.

A rendeleten alapuló igényeket 1957. december 31-ig kell érvényesíteni.

A miniszttertanácsi rendelet rendelkezéseit 1956. szeptember 1-től kell alkalmazni.

A Magyar Népköztársaság Miniszttertanácsának határozata

a mezőgazdasági szövetkezeti mozgalom fejlesztéséről

A Miniszttertanács a mezőgazdaság szocialista átszervezésének előmozdítása, a mezőgazdasági termelőszövetkezetek és az ala-

csenyebb típusú termelőszövetkezeti csoportok gazdálkodásának fejlesztése, valamint a földművelőszövetkezeti mozgalom kiszé-

lesítése és az egyszerű termelői társulások fejlesztése érdekében az alábbiakat határozza.

1. A mezőgazdasági termelőszövetkezetek és a termelőszövetkezeti csoportok gazdasági megerősítéséről

1. A Miniszttertanács a termelőszövetkezetek közös gazdálkodásának minél gyorsabb megalapozása érdekében javasolja a mezőgazdasági termelőszövetkezeteknek, hogy — a mintaalapszabálytól eltérően — az alábbiak szerint gondoskodjanak a belépők által bevitt állattálmány és egyéb vagyontárgyak elszámolásáról.

a) A bevitt tehén, üsző, koca és takarmány ellenértékét — a közgyűlés határozata alapján — a bevittelő egy összegben kifizethetik. A tehén, üsző és koca ellenértékéből a fel nem osztható szövetkezeti alap növelésére 10—20 százalékot vonjanak le, a bevitt takarmány ellenértékét pedig levonás nélkül fizessék ki. A közgyűlés határozhat úgy is, hogy a bevitt takarmány a termelőszövetkezet egy-két éven belül természetben visszaadja.

b) A bevitt vetőmag ellenértékét — a közgyűlés határozata szerint — minden levonás nélkül természetben, vagy pénzben megtéríthetik.

c) Ha a termelőszövetkezeti tag a háztáji gazdaság szükségletét meghaladó gazdasági épületet a termelőszövetkezetnek önként átadja, ennek ellenértékét a tulajdonossal való kölcsönös megegyezés alapján a termelőszövetkezet a felértékelés után levonás nélkül egyszerre kifizetheti. Erre a célra a termelő-

szövetkezetek beruházási hitel vehetnek igénybe.
d) Ha a belépő egyéni gazdálkodó szőlőt, vagy gyümölcsöt visz be a termelőszövetkezetbe és a belépést megelőző négy éven belül új telepitést, újratelepitést, vagy húsz százaléknál nagyobb pótlást végzett, annak költségeit vissza nem térítendő állami támogatásból a tag részére fizessék ki a termelőszövetkezet által végzett szőlő- és gyümölcsös-telepitések után nyújtott állami támogatással azonos feltételek mellett.

2. Ha a termelőszövetkezet a bevitt tehén, üsző, koca és takarmány 1. a) pont szerint téríthető ellenértékét saját erejéből nem tudja kifizetni, az érvényben lévő hitelfeltételek szerint megfelelő hitelt kell részére folyósítani.

3. A termelőszövetkezetek szarvasmarha (tehen, üsző) és sertés tenyészállatokat közvetlenül vásárolhatnak állami kísérleti, tan- és célgazdaságoktól, az állatforgalmi vállalatoktól, a termelőszövetkezetektől és egyéni termelőktől.

Az állami kísérleti tan- és célgazdaságoktól vásárolt tenyészállatok ellenértékét az állami gazdaságok eladási árain kell kifizetni, illetőleg lehet meghitelezni. E gazdaságoktól közvetlenül vásárolt tehének, üszők és egyéb tenyészállatok után biztosítani

kell az eddig engedélyezett ártámogatást.
A közvetlen vásárlás útján szerzett tenyészállatoknak más megyébe való elszállítását a megyei, járási és községi tanácsai szervek nem akadályozhatják.

4. A mezőgazdasági termelőszövetkezetekben a földjára adék kifizetését az alapszabály értelmében továbbra is kötelezőnek kell tekinteni, azonban a mintaalapszabálytól eltérően abból a földadót levonni nem lehet. A földjára adékot azoknak a tagoknak is ki kell fizetni, akik a termelőszövetkezetbe saját földdel léptek be, de előrehaladott koruk, vagy egészségi állapotuk miatt a közös munkában részt venni nem tudnak. A közös gazdaságba bevitt szőlő- és gyümölcsös esetében — annak minőségétől és állapotától függően — általában az egyéb terület után fizetett földjára adék két-háromszorosát kell fizetni, kivéve, ha a telepités költségeit a termelőszövetkezet a belépő tag részére az 1. d) pont alapján megtérítette. A közgyűlés úgy is határozhat, hogy a bevitt szőlő után a termelőszövetkezet a földjára adékot borban adja ki.

Haszonbérlet föld bevitelére esetén a termelőszövetkezet földjára adékot nem fizet, köteles azonban a szerződésben kikötött haszonbérlet föld tulajdonosának (haszonélvezőjének) megfizetni,

5. A Miniszttertanács a termelőszövetkezetek építőanyag-ellátásának megjavítása érdekében az alábbiakat határozza:

a) Kötelezi az építésügyi minisztter, valamint az Országos Tervhivatal elnökét, hogy a termelőszövetkezetek építőanyag-ellátását (vasbeton gerenda, cement, téglák, mész, fenyő- és lomb-fűrészárú, fenyőgömbrúd, tetőfedő anyag stb.) szeptember 30-ig hozza arányba a többi népgazdasági ág építőanyag-ellátásának mértékével és ütemével. A termelőszövetkezetek anyagellátását a továbbiakban is a többi népgazdasági ág építőanyag-ellátásával egy szinten kell tartani. Közös létesítmények építése esetén a termelőszövetkezeti csoportokat a mezőgazdasági termelőszövetkezetekkel azonos építőanyag-ellátásban kell részesíteni.

b) Az Országos Tervhivatal elnöke az országos erdészeti főigazgatóval együtt gondoskodjék arról, hogy a termelőszövetkezetek 1955-ban az előirányzott harmincezer köbméter építkezési faanyag felül további húszezer köbméter hazai termelésből eredő faanyagot kapjanak.

c) A város- és község-gazdálkodási miniszter a mezőgazdasági termelőszövetkezetek és termelőszövetkezeti csoportok építkezéseikhez 1956. év végéig folyamatosan biztosítson egymillió kéve száraz nádat és ötszázezer négyzetméter nádpálót.

d) Lehetővé kell tenni, hogy a termelőszövetkezetek (Folytatás a 2. oldalon)